

Národný konvent o Európskej únii v roku 2007

Úvod

Projekt Národný konvent o Európskej únii nadväzuje od roku 2004 na projekt **Národný konvent o európskej budúcnosti Slovenska**, ktorého ustanovujúce zasadnutie sa konalo v máji 2001. Vznik Národného konventu o európskej budúcnosti Slovenska iniciovalo Ministerstvo zahraničných vecí SR ako odpoveď na výzvu summitu EÚ v Nice (december 2000), ktorý vyzval kandidátske krajiny, aby sa aktívne zapojili do diskusie o inštitucionálnej reforme a budúcnosti EÚ v kontexte prípravy návrhu ústavnej zmluvy EÚ a začatia práce **Konventu o budúcnosti Európy**. V rokoch 2001–2003 sa uskutočnilo 8 zasadnutí Konventu o európskej budúcnosti Slovenska.

Tento konvent sa stal **prvou inštitucionálnou platformou v Slovenskej republike pre celospoločenskú diskusiu o EÚ za účasti predstaviteľov všetkých hlavných segmentov verejného života** – politických strán, exekutívy, parlamentu, mimovládnych organizácií, cirkví, záujmových združení, predstaviteľov samospráv, hospodárskeho a kultúrneho života. Národný konvent významne prispel k formovaniu pozícií SR prezentovaných v rámci Konventu o budúcnosti Európy, ktorý pripravil návrh ústavnej zmluvy EÚ pre rokovanie medzivládnej konferencie a ukončil svoju činnosť v júli 2003.

Návrh novej koncepcie činnosti Národného konventu pod názvom **Národný konvent o EÚ** (ďalej v texte - NK, príp. NK o EÚ) bola schválený na zasadnutí Národného Konventu 27. novembra 2003. Predsedom Národného konventu o EÚ je podpredseda vlády SR pre vedomostnú spoločnosť, európske záležitosti, ľudské práva a menšiny.

V roku 2006 bola výkonným realizátorom projektu Národný konvent o Európskej únii Slovenská spoločnosť pre zahraničnú politiku (SFPA). V súčasnosti prebieha na Úrade vlády SR verejné obstarávanie na nositeľa projektu Národný konvent o EÚ na rok 2007. Tento proces bude ukončený začiatkom apríla 2007. Následne bude s vybranou inštitúciou podpísaná zmluva o realizácii projektu.

Prioritné tematické okruhy projektu Národný konvent o Európskej únii na rok 2007

Národný konvent o Európskej únii predstavuje špecifické diskusné fórum, ktoré má slúžiť ako pôda, na ktorej majú zástupcovia štátnej správy, samosprávy, odborných združení, akademickej obce a zainteresovaná verejnosť možnosť vymeniť si názory a informácie o aktuálnom dianí v EÚ a vyjadriť sa k strategickým dokumentom týkajúcich sa EÚ. Vzhľadom na poslanie NK o EÚ je preto veľmi dôležité, aby si konvent zachoval svoju flexibilitu a pružne reagoval na agendu a témy, ktoré sa na európskej pôde vyskytnú počas prebiehajúceho obdobia. Napriek tomu je však možné už dnes špecifikovať niektoré témy, ktoré, predpokladáme, že budú kľúčové v rámci celoeurópskej diskusie v roku 2007.

a) 50. výročie podpisu Rímskych zmlúv

Tento rok sa bude niesť na celoeurópskej úrovni v znamení 50. výročia podpisu Rímskych zmlúv. Do popredia sa ďalej dostáva proces identifikácie občana s EÚ a jej inštitúciami a aktívne občianstvo. Výzvou je aj možnosť posilňovania európskej integrácie cez doposiaľ nekomunitarizované oblasti ako je oblasť kultúrna a hodnotová.

b) Inštitucionálna reforma

Ratifikačný proces Zmluvy o ústave pre Európu nebol ukončený. Nemecké predsedníctvo EÚ pokračuje v konzultáciách o inštitucionálnom usporiadaní únie s ostatnými ČK EÚ a pred koncom prvého polroka 2007 predloží na rokovanie Európskej rady správu o stave rokovaní a perspektívach budúceho vývoja. Slovenská republika ako členská krajina EÚ by mala byť

pripravená reagovať na očakávané nemecké návrhy a NK ako platforma na celospoločenskú diskusiu môže významnou mierou prispieť k slovenskej diskusii o inštitucionálnej reforme EÚ.

d) Európska politika susedstva v kontexte regionálnej politiky

V záujme Slovenska je, aby rozšírenie Schengenského priestoru prebehlo čo najskôr a naša východná hranica sa stala schengenskou hranicou. Zároveň je však z pohľadu zahraničnopolitických priorít SR dôležité, udržať si dobrý vzťah s našimi východnými susedmi. Preto by Slovensko malo byť aktívne pri formovaní a následne pri implementácii Európskej politiky susedstva. Diskusná platforma NK môže prispieť k vytváraniu národnej pozície odporúčaniami založenými na praktických skúsenostiach.

e) Vedomostná spoločnosť

V rámci medzinárodnej ekonomickej spolupráce je pre krajiny Európskej únie, ako aj pre Slovensko nevyhnutné sa sústrediť na rozvíjanie odvetví s najvyššou pridanou hodnotou. To je aj cieľom európskej Lisabonskej stratégie. Slovensko, ktoré zažíva hospodársku konjunktúru a zároveň si zachovalo silný reformný potenciál, môže v danej oblasti dosiahnuť značný úspech a stať sa vzorom pre iné krajiny EÚ.

f) Fondy EÚ a Národný strategický referenčný rámec 2007-2013

Európska únia vyčlenila zo štrukturálnych fondov pre SR na obdobie 2007 – 2013 čiastku 11,587 mld. EUR v bežných cenách pre všetky tri ciele európskej kohéznej politiky, ktorými sú Konvergencia, Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť a Európska územná spolupráca. Základným strategickým dokumentom pre využívanie týchto prostriedkov v rámci prvých dvoch cieľov, ktoré spolu predstavujú čiastku 11,360 mld. EUR, je Národný strategický referenčný rámec SR na obdobie 2007 – 2013 (NSRR). Cieľ Európska územná spolupráca je samostatne rozpracovaný v operačných programoch, ktoré nie sú súčasťou NSRR. Pre SR vznikla povinnosť uvedené fondy EÚ využívať transparentne a efektívne a tým dosiahnuť stanovený strategický cieľ NSRR - „výrazne zvýšiť do roku 2013 konkurencieschopnosť a výkonnosť regiónov a slovenskej ekonomiky a zamestnanosť pri rešpektovaní trvalo udržateľného rozvoja.“

g) Energetická bezpečnosť

Jedným zo záverov rakúskeho predsedníctva v roku 2006 bola výzva na formovanie Spoločnej energetickej politiky EÚ. Otázka energetickej bezpečnosti je aj jednou z priorít nemeckého predsedníctva v prvom polroku 2007 a bola jej venovaná značná pozornosť na summite NATO v novembri 2006 v Rige. Energetika bude v roku 2007 významnou témou v rámci EÚ i na Slovensku. Slovensko v súlade so záväzkami uvedenými v Zmluve o pristúpení k EÚ ukončilo k 31.12.2006 prevádzku prvého bloku jadrovej elektrárne Jaslovské Bohunice V1 a druhý blok tejto elektrárne ukončí prevádzku do konca roka 2008.

h) Príprava na vstup do Eurozóny

Slovensko sa má od roku 2009 stať členom eurozóny a nahradiť svoju národnú menu spoločnou európskou menou. Po administratívnej a ekonomickej stránke sa Slovensko pripravuje na prechod na euro už niekoľko rokov. Európska komisia však vo svojom komuniké z roku 2004 upozornila aj na ďalší dôležitý rozmer – „mentálny“ prechod, ktorý si podľa nej vyžaduje viac času než samotný fyzický prechod. Z tohto dôvodu je veľmi dôležité,

aby sa aj za pomoci národného konventu necelé dva roky pred plánovaným zavedením eura podporila na Slovensku informačná kampaň o zmenách (vplyvoch), ktoré priamo súvisia s jeho zavedením.

i) Klimatické zmeny

EÚ je premiantom na medzinárodnej scéne v oblasti ochrany klimatických podmienok. Viaceré opatrenia EK v oblasti životného prostredia svedčia o úmysle Komisie zaujať aktívnejší postoj k ochrane životného prostredia, na strane druhej však iniciatívy Komisie v tejto oblasti spôsobujú dodatočnú záťaž pre podnikateľov a verejný sektor. Pre Slovensko sa táto téma stáva nanajvýš aktuálna práve v roku 2007, pretože dôjde k vypršaniu prechodných období v oblasti ochrany životného prostredia. Slovensko si potrebuje vybudovať jasnú pozíciu v oblasti ochrany životného prostredia v rámci agendy EÚ a tento postoj si vyžaduje zapojenie viacerých relevantných aktérov.

j) Rozširovanie EÚ

Jednou z hlavných úloh slovenskej diplomacie v rámci EÚ je pokračovať v aktivitách orientovaných na tvorbu a implementáciu európskej politiky voči západnému Balkánu a východnej Európe a efektívne presadzovať realizáciu priorít ako: podpora Chorvátska v prístupových rokovaníach, a to aj odovzdávaním skúseností SR, podpora pokračovania prístupových rokovaní s Tureckom za súčasnej kondicionality a zotrvávaní na pozíciách, ktoré vyžadujú plnenie záväzkov a kritérií; podpora európskej integrácie krajín západného Balkánu a zdôrazňovanie európskej perspektívy v dlhodobom horizonte pre vybrané krajiny východnej Európy.

k) Rozšírenie Schengenského priestoru

Vstup nových členských krajín EÚ do Schengenského priestoru sa neustále odsúva. Dnes je už zrejmé, že v roku 2007 sa Schengenský priestor nerozšíri o krajiny, ktoré do EÚ vstúpili 1. mája 2004. V praxi to znamená, že medzi starými a novými členskými štátmi pretrvávajú bariéry vo forme fyzických hraníc a pasových kontrol. Preto je potrebné tento rok dokončiť politické a praktické dôvody rozšírenia Schengenského priestoru o nové členské krajiny. Zároveň je potrebné diskutovať o dôsledkoch, ktoré by odloženie rozšírenia malo na SR ako aj o prioritách, ktoré by naša krajina mala v nadchádzajúcom období presadzovať v tejto otázke v rámci EÚ.

Okrem vyššie uvedených prioritných tém sa Národný konvent o Európskej únii bude priebežne venovať aktuálnej agende Európskej únie v jednotlivých politických oblastiach z pohľadu Slovenska ako členského štátu EÚ. K tomuto cieľu by mali prispieť plenárne zasadnutia, konferencie a zasadnutia pracovných skupín pre jednotlivé problémové okruhy.

Rámcový finančný plán NK o EÚ na rok 2007

V súlade s uznesením vlády SR č. 748/2005 z 28. septembra 2005 by na činnosť NK o EÚ v roku 2007 mala byť vyčlenená suma zo štátneho rozpočtu vo výške 3 000 000 Sk nad rámec výdavkovej kapitoly Úradu vlády SR. Detailná štruktúra finančného plánu bude uvedená v prílohe „Zmluvy o realizácii projektu Národný konvent o EÚ“, ktorá bude podpísaná medzi Úradom vlády SR a víťazom verejného obstarávania. Vybraný obstarávateľ predloží detailný program tém a zamerania Národného konventu o Európskej únii na rok 2007 na schválenie predsedovi Národného konventu a ministrovi zahraničných vecí SR, ktorí tento program posúdia spoločne. Predsedníctvo NK môže iniciovať okruhy aktivít, tie budú zapracované do plánu podujatí po ich schválení predsedom národného konventu.